

Útěk před smrtí

Eva Benešová

Zpracovali: Veronika Zlatohlávková, Tereza Veselá, Veronika Bendová

Pedagogické vedení: Magdalena Kafková

Škola: ZŠ. Fr. Plamínkové

Dne 7. 5. 2015 jsme navštívily paní Evu Benešovou v jejím bytě na Praze 7. Narodila se jako Eva Weiszová 1. října 1940 do židovské rodiny. Za doby Protektorátu Čech a Moravy.

Že pocházeli z židovské rodiny nedávali najevo ani hvězdou ani oblečením. Jejich náboženství je donutilo opustit dům a práci a museli si najít nový domov, našli jej u svých příbuzných.

Se svou rodinou se bohužel museli rozloučit brzo, protože jejich příbuzní dostali předvolání k transportu. Nikdo z nich se nevrátil.

Teta odmítla práci, kterou jí nabízeli, a šla spolu s Míšenkou do plynu, babičku zastřelili a strýček zemřel na pochodu z koncentračního tábora, těsně před osvobozením.

Maminka, paní Weiszová, se připojovala do odbojových skupinek, ale nikde jí nevzali kvůli jejímu původu.

Takže nakonec se stala spojkou už v Praze, takže přenášela nějaký tisk, ale nebyla členka komunistické strany, ale byla to nějaká skupina pokrokových studentů. Mě vozila v kočárku v Praze, pod slavníkem měla schované ty tiskoviny, pak jí nasadili do Orionky a prostě vždycky tam na záchodě a v šatnách strkala lidem na záchodech do schránky na toaletní papíry malinké noviny.

V bytě zůstali sami a poté jim dal domovník výpověď. Museli si hledat další nový domov. Přistěhovali se do židovského domu, kde bydleli čtyři v jedné místnosti a druhá rodina v místnosti druhé.

Ale přesto všechno je moje nejstarší vzpomínka na obrovského motýla, který se mi blíží k obličejí.

Když byla spolubydlící rodina předvolaná k transportu, byty se vyprazdňovaly a začaly se pečtit. Když dostali první předvolání do koncentračního tábora, dostali odklad, protože se narodil bratr Petr. Po půl roce přišlo předvolání další, ale rozhodli se, že do transportu nenastoupí. Za pomoci domovnice se ukrývali v jednom ze zapečetěných bytů.

Několikrát přišly kontroly a to už si pamatuji, to jsme byli přikrytí nějakou dekou někde pod nějakou postelí nebo pod skříní, to přesně nevím a museli jsme být potichu a bylo to tak, že nám vždycky rodiče řekli: „Mlčte, nebo nás zabijou.“

Rodina se rozhodla k útěku z protektorátu. Tatínek, pan Weisz, šel na nádraží a domluvil se s jednou slečnou ze Slovenska, že jim za peníze půjčí doklady, aby je mohla maminka použít na cestování do Budapešti. Tatínek si obstaral doklady od své mladší sestry a odjel s dětmi do Maďarska, kde se vydával za vdovce a maminka za

nimi přijela později.

Já si z toho útěku prvního pamatuji jenom takový kodrcání, někde jsme leželi taky zase přikrytí přes hlavu.

V Maďarsku žili celkem poklidně, dokud se nezměnila vláda a k moci se dostali fašisté. Začalo shromažďování Židů. Jejich strýc měl nastoupit do pracovního tábora, ale vyměnili se s panem Weiszem, věděli, že ho neodvedou, protože měl od dětství srdeční vadu. Byl ale odhalen a sám musel nastoupit do pracovního tábora u Budapešti. Anglická letadla začala Budapešť bombardovat.

A tatínek jediný z těch lučeneckých mladých Židů přežil, ale ohluchl. Praskly mu bubínky. A on se pak vydal pěšky zpátky, teda zase bez papírů, se vydal do Lučence. A ten sluch se mu cestou vrátil.

Mezitím se zbytek rodiny přemístil do vesničky, odkud pocházela část jejich rodiny, zde strávili pár dnů. Měli mlýn a patřil jim malý zámeček. Po krátkém pobytu u rodiny je někdo udal. Museli odejít do Hajnáčky a dále museli v Lučenci do ghetta, kam svázeli Židy z celého okolí. Všichni Židé museli odevzdat psy a všechna zvířata. Bydleli zhruba 3 měsíce v malé místnosti. Tatínek, pan Weisz, se mezitím vrátil do Lučence.

On si dokázal v tom Lučenci sehnat nějaký papír, že k nám šel coby nějaký host jenom na návštěvu. A suverénně prošel tou vrátnicí nebo bránou, kde hlídali ti policajti a přišel k nám do toho místa, kde jsme žili.

Jelikož měl pan Weisz vždy dobré nápady na útěky, jednoho rána ho napadlo, jak se dostat ven.

A říkal: „Tak a teď Pavlo půjdeš vedle mě, ani okem nemrkneš a povedeš Evu a já ponesu Petra a půjdeme ven a vůbec prostě, půjdeme úplně jako suverénní.“ Ono vám se jim to podařilo.

Domluvili se s někým, že je převede přes noc přes hranice. Za hranicemi měli sraz s mamčiným bratrem Maxíkem. Spolu s dědečkem byl zatčený hned první den války s Polskem a jako Židy je poslali do koncentračního tábora. Maxíkovi pomohl utéct tatínek Weisz, ale dědeček se toho zúčastnit nechtěl a byl zastřelen.

Další jejich cesta vedla do mlýna k panu Zpěvákovi, kde se připravovalo Slovenské národní povstání. Uprostřed jedné noci jim přišla návštěva, která jim oznámila, že je ráno přijdou zatknout. V noci museli utéct, s tatínkem se rozloučit nestihli.

Jednou nás chytli. My jsme byli někde schovaní ve sklepě. Maminka nebyla s nám, tatínek taky tam nebyl, my jsme si s Petrem hráli. Pak jsem šla ven, bylo po dešti. A Petr zůstal doma a vedle mě najednou se objevil někdo, já ho celého neviděla, viděla

jsem holínky a říkal: „To je hezká holčička.“ A někomu říkal: „Co tu dělá to židovský dítě?“ Protože už byli všichni Židé odtransportováni z toho místa a já nevím, kde to bylo, ale mě říkal: „Holčičko, ty si taková hezká, kdepak máš maminku, doved' nás k ní.“ A já sem ho dovedla. A maminka a tatínek a my jsme byli všichni předvoláni na ten úřad, kde byl taky nějaký Němec a ptali se: „Vy jste Židi?“ Tatínek ukazoval ty falešné doklady a říkal: „No dovolte, přece vidíte, že jsem árijec.“ „Tady se podívejte,“ a postavil na stůl Petříčka. „Copak to je židovské dítě?“

I přes toto divadlo jim nikdo nevěřil a dostali předvolání k transportu. Opět se jim podařilo utéct. Za jízdy vyskočili z vlaku. Ve městě u nádraží, kde vyskočili, se seznámili se služebnou, která jim nabídla střechu nad hlavou. Po nějaké době došli do vesnice Mlázovo a tam našli domov u dvou bratrů.

A pak bydleli nějakí němečtí vojáci u těch Miadoků a maminka a paní Miadoková jim musely vařit a maminka jim pekla. Jednak uměla německy, což ale nesměla dát hned najevo v plné míře, protože tam v tom kraji uměli většinou německy jenom Židi. Pan Miadok uměl i anglicky, on byl dlouhá léta v Americe a tam se narodila ta nejstarší dcera.

Po odchodu Němců se prohnala vsí maďarská a jugoslávská armáda. Někteří vojáci se schovali v lese. Děti jim nosily bandasku s polévkou.

A mně se ta polívka jednou vylila nebo co to bylo v té bandasce a já jsem se bála domů vrátit, no ale jak vidíte, tak jsem nakonec došla.

Asi po dvou měsících přišla fronta. Museli se schovat za zed' před střelami útočníků, ale jedna střela šla přímo do zdi a celá se na ně sesunula. Kvůli postupující frontě se rozhodli s paní Miadokovou a jejími dětmi, že se přestěhují do vedlejší vesnice. Během cesty kolem nich stříleli Rusové a Němci. Nikomu se naštěstí nic nestalo. Maminka byla těhotná. Sestra paní Benešové se narodila hned po válce.

Po cestě se rozloučili s Miadokovými, kteří zůstali v jedné vsi u svých příbuzných, ale rodina paní Benešové musela pokračovat dál. Měli velký hlad a po osvobození jim dali najíst Rusové. Když pokračovali v cestě, naproti nim jel žebříňák s jejich tatínkem a příbuzným, kteří je už delší dobu hledali. Měli štěstí, že je otec vždy našel.

Tak jsme se vrátili do té vesnice a tam už nikdo z rodiny nežil, ani ta prababička, ani ta teta, ani ti dva kluci.

Pak se slavil mír. Všude se pochodovalo s česko-slovenskými vlajkami a zpívali se nábožné písně.

Ale pak začali střílet do vzduchu a my s Petrem jsme se tak strašně lekli, že už to

zase začíná, že jsme začali plakat, dostali jsme hysterický záchvat, že už to zase začalo a všechny ty děti místní se nám strašně smály.

Byli osvobozeni 15. ledna 1945, a proto se chtěli vrátit do Prahy. Zbytek dětství prožili v bytě na Vinohradech. Rodina paní Benešové se všechny své zachránce snažila vyhledat a ocenit.

Dříve se titulem Spravedlivý mezi národy oceňovali ti, kteří zachránili více lidí. Časem, se začali oceňovat i lidé, kteří zachránili třeba jen jednu rodinu.

A říká se, že kdo zachrání jednoho jediného člověka, jako by zachránil celý svět.